

شفافیت انتخابات (تأمین حق مسلم شهروندان در انتخابات از رهگذر شفافیت)

انتخابات، مجموعه‌ای از فرآیندهای سازمان‌دهی شده است که حقی را جهت‌گزینه‌ش متصدیان امور در اختیار مردم قرار می‌دهد. انتخابات یکی از وقایع مهم سرنوشت‌ساز است اما در بسیاری از موارد به دلیل آنکه اطلاعات زیادی پیرامون فرآیند انتخابات و نامزدها وجود ندارد، ممکن است مسبب فساد و رانت باشد و هزینه‌های سیاسی در پی داشته باشد.

جלוگیری از هزینه سیاسی، کنترل فساد و نظارت بر انتخابات با شفاف‌شدن فرآیند انتخابات امکان‌پذیر است. شفاف‌شدن فرآیندهای انتخابات ذیل سیاست و قوانین شفافیت فعالیت‌های سیاسی در بسیاری از کشورها مکانیسم و سازوکار اجرایی مشخصی دارد. مهم‌ترین رویه‌های مرتبط در این خصوص، به‌کارگیری نظارت عمومی و سیاست‌های الزام‌آور اعلام عمومی بر فعالیت‌های انتخابات و رفتارهای انتخاباتی است.

شفافیت فعالیت سیاسی به‌طور کلی و شفافیت انتخابات به‌طور خاص، یک رابطه چند سویه‌ای است که مشمول ذینفعان مختلف می‌شود. ذینفعان شامل نامزدها و احزاب از یک طرف، رأی‌دهندگان و از طرف دیگر حاکمیت اعم از ناظران و مجریان است که در قالب شوراها، گروه‌ها، دادگاه‌های خاص انتخابات و دیگر نهادهای تعیین‌کننده فرآیند و نتایج انتخابات است. بنابراین شفافیت انتخابات باید ناظر بر نامزدها، ناظر بر مردم و ناظر بر فرآیندهای انتخاباتی باشد.

۱- شفافیت ناظر بر مردم شامل ایجاد بستری برای افزایش آگاهی مردم و دسترسی مردم به حداکثر اطلاعات لازم برای انتخاب شایسته است. ضروری است ساختارهایی برای ایجاد چنین مکانیسمی از سوی نظام حکمرانی تدارک دیده شود.

۲- شفافیت ناظر بر نامزدها شامل پیشینه و سوابق هر کاندیدا، تأمین منابع مالی انتخابات، نظرات نامزدها در رابطه با مسائل مختلف، اهداف و برنامه اجرایی و آتی، شفافیت اموال و دارائی و کابینه پیشنهادی و شبکه پشتیبان است. رصد وعده‌های نامزدها نیز ذیل همین مفهوم قابل بررسی است.

۳- شفافیت ناظر بر فرآیندهای انتخاباتی شامل تعیین صلاحیت احزاب سیاسی و نامزدهای انتخاباتی (بیان علل عدم احراز صلاحیت توسط شورای نگهبان به نامزد انتخاباتی)، انتشار و آگاه‌کردن عموم مردم در خصوص قوانین و رویه‌های مربوط به انتخابات، الزام هیئت مدیریت انتخابات به انتشار داده‌های انتخاباتی جهت افزایش شفافیت انتخابات، آموزش کارکنان کمیته مدیریت انتخابات نسبت به حق داشتن اطلاعات انتخاباتی و رویه‌های ارائه اطلاعات، داده‌های اطلاعات مکانی شعب اخذ رأی، داده‌های رأی‌دهندگان (از جمله جنسیت، سن و گروه‌های قومی یا اقلیتی)، داده‌های تفصیلی نتایج شمارش آرا، داده‌های شکایات دریافتی تخلفات، اقدامات انجام‌شده و نتایج آن‌ها، داده‌های تدارکات و قراردادهای

انتخاباتی است.

در متن گزارش سه گروه مردم، نامزدها و فرآیندها با مثال‌هایی از کشورهای مختلف تبیین و توصیف شده است و نمونه‌های طرح‌شده در این گزارش بیانگر آن است که ایجاد مکانیسم‌های شفافیت در مراحل مختلف انتخابات، ملزم اراده سیاستگذار و برنامه‌ریزی سیاستی است.

برای مطالعه و دریافت متن کامل این مقاله، روی لینک زیر کلیک کنید.